

A RAT THANNAK THAWNGTHA

HERALD OF HIS COMING

“Khuaruahhar lungrethei in um hlah u. Pathian kha zum u, keimah zong kha ka zum ve u.”(Jn.14:1); June-2021

Zumhnak Lamthluanah A Harmi Hmun Hna

(Hard Places In The Way Of Faith)

By A.B. Simpson

Lamkaltu 27:44nak hi rel hmasa tuah hna u si-“ *A tangmi hna cu, cheukhat cu tinbaw cungah an um, cheukhat tinbaw a rawkmi thingrua an i tlaih hna. A donghnak bikah an dihlak in tlangah him te in an chuak dih hna.*”

Rom khua i biaceih awkah Paul a kal lio ah minung mi hna tuanbia ah a har bikmi ceunak le muinak a cawhmi zumhnak in khual tlawnnak ah khuaruahhar thil a rak tlungmi a si. A rak hartukmi le thih dengmang dirhmun i an rak dir lioah Pathian nih khuaruahhar tukin an rak bomhchanh hna le a rak khamhnak nak kong kan hmuh.

Zumhnak lamthluanah cun pangpar hna aa phah tiah mi zapi nih cun an ruah i, Pathian nih amah a mi

ah harsatnak chung in a luatter hna.

Hi hi a taktak an tonmi thil zong a si i, zapi ruahnak he a ralkahmi thil a cangmi zong a si fawn. Harsatnak fakpi le hniksaknak fakpi hna kan ton caan longah Pathian kha thinlung dihlak in kan i bochan tawn. Baibal chungah kan hmuhmi tuanbia hna Abel thok in a dongh tiangah hniksak nak hna le teinak an hmuhnak hna tuanbia an si.

Zumhnak ah kan pa le hna kong hi zoh hmanh hna u si. An co hnga dingmi biakam ram i luh awkah Abraham nih cun zumhnak in a fuh tikah, a hmasa bikah a tonmi cu mang tam le minung ahohmanh an rak um bal lonak, kingdemduam in a rak si pinah an him khawhnak ding caah Izip ram ah a rak kal. A nunnak ah thih dengmangnak le hniksak fakpi,

thawngpang hna zong a rak theih tawn.

Cu long si loin, Isak zong nih teminnak fakpi a rak tuar. Zumhnak pa le vialte hna lakah harsatnak fakpi a tongmi a si. A dawt bikmi a fapa nih lungrawhnak fapi a rak pek. These ramcar i a cawhmi tikhur kha a pawng ummi khuami hna nih an nahchuah i, atu le atu an thialter lengmang a donghnak cun ngaihchiatnak le lungre theihnak a tonmi kha a ti khur cawhmi ah min tiang a sak hna.

Cun Jakop zong hniksak delnak caan saupi a rak tong ve. A donghnak bikah a caah ni ceu dawh le lawmnak ni a hong chuah tikah, Faro nih khan, *“Kum zeizat dah na ti?” tiah a hal. Jakob nih cun, “Ka vahvaih chung hi kum za le sawm thum a si cang. Hi kum hna hi a harmi kum an si. Ka*

pupa hna an vahvaih kum he tuak chun ahcun tlawmte a si ko,” tiah a leh.(Gen.47:8-9) *“Ka pupa hna an vahvaih kum he tuak chun ahcun tlawmte a si ko,* tiah a timi hi cawn awktlak taktak a si.

Kan pa le vialte hna lakah Josep zong hniksa delnak kha a chuahhnawhchan a si ko, tiah ti awktlak taktak a rak si. Pathian sinin langhnak a rak hmuh ka ahcun thanuam ngai le lungtho ngai a si nain a rauhhlana amah a u le lila hna sin in nahchuahnak le tuahtonak tha lo fakpi a rak tong, ram dangah an rak zuar, a takpum chungah thirchunh bantuk a rak ton tiang, michiatnak, lunghrinh ruangah caan saupi thong thlaknak, a donghnak bikah Paul nih tinbaw rawhralnak in a rak luat bantuk in ruah lo pi in luatnak a rak hmuh.

Cu bantuk thiamthiam in Moses zong nih thih dengmangnak le harsat fakpi le hniksak delnak hna a rak tong ve i, *“Pathian mi hna he sifah harsatnak temtuar kha a rak i thim deuh,”*(Hebru 11:25).

Israel mipahun siangpahrang hmasa bik David cu Khrih hmel chunhnak a rak si, siangpahrang a si te lainak kong biakamnak le chiti thuh a si hnu ah a nunnak himnak ding caah Judah peng thingtang le ramtang hna ah a rak zam, these ramcar lakah lungkua le thingkua kip ah a rak i thup. Atu le atu a rak thi dengmang lengmang tawn.

Cu long si loin Zohchunah awktlak taktak, a min ah “Ngaih

chiatnak Mipa” timi “sifah teminnak thawngin a nunnak cu a rak tlingmi, kong zoh hna u si. A chuah cangka te in bawhkeuh a si lio te in Herod siangpahrang raltih ah Izip ram ah an rak zampi. Dum chungah lungfah ngaihchiatnak a tuar hnu ah kan caah luatnak tlintar awakah Cross cungah tahai hramnak fapi a tuar hnu ah a rak thi.

Amah le Lamkaltu Paul hna cu sifah temtuarnak a ingmi Pathian fale hna caah zohchunh awk tha bik an rak si. A hong hrinthar cangka te in serh satnak a rak tong colh.

Hmun harsa taktak a phanmi a si ti hngal hna u si. Amah sinin cawn dingmi tampi kan ngei. Kan thlacamnak lehnak ding caah amah nih a kan tinh piakmi tlinternak ding caah an si hna ti hngal fawn hna u si. Ni khat khat ah cun zeizong vialte a thiangmi le a tha bikmi thiltha a chuahpi te lai, timi zong hngal ko u si. *“Atu i hlingbur an umnak hmun ah hin saipres thing an kho lai i hling lakah hin martal thing rimhmui an um lai. Hi hmelchunh nak hi zungzal in a hmunmi hmel chunhnak a si lai i Bawipa nih ka tuahmi an hngalhter thantu hna a si lai,”* a ti.(Isaiah 55:13).

Tlamtlin lonak le sunghnak Hna

Harsatnak hmunhna hna nih cun kan konglam kha fiangte in a langhter i, kan tlamtlin lonak le kan sunghnak hna kha a kan hmuhsak caah thathnemnak an ngei hringhran ko. Hi vialte hna hi nuncan ziaza lei ah thanchonak ding caah thlarau lei ah thuk chinchin in hram kan bunh khawhnak ding caah Pathian nih thlichia a hrantermi an si. Hi bantuk

hniksak delnak hi a dihdonghnak tiang kan phak hlan ahcun a santlaihnik le a thathnemnak kan hngal tuk lem lo, a si nain hi bantuk lio caan ah hin zumhnak le thathawhnak hna cu an rak fek chinchin i, Khrih tel loin zehmanh kan rak si lonak hna kha a kan hngalhter chinchin i, a sang bikmi hmunah a kan chiah tawn.

Hi hi Job nih a rak tonmi hniksal delnak i a sullam a si, a dihdongh cikcek tiangin a rak intuar khawh. Amah lei kap in dinfelnak le i lunghmuhvialte hna kha a tlak khawh dihnak hnga temtuarnak fakpi a rak tonmi i a sullam a si. Hi bantuk tein Peter ca zongah thluachuahnak a rak ra ve, a porhlawnak vialte le amah le amah aa zumhnak vialte hna kha a kekkuai dih i, Bawipa Jesuh Khrih sin long bakin thazaang aa lakkhawhnak hnga hniksak delnak a rak tong.

Cu caah Bawipa nih an dahhriah dik cikcek lai i, na thazaang le na thawnnak hna kha san an tlaih lonak kha an hngalhter dih hnu ah, “Keimah si lo in, ka chungah a ummi Khrih a si,” tiah na ti khawh tiang an timhtuah lai.

Pathian A Tlamtlinnak

Harsatnak hmunhna kan phak tik long ah Pathian sinin thazaang thawnnak a um zia kha a kan hngalhter. Harsatnak fakpi kan ton tik longah Pathian tlamtlinnak kha kan hngalh khawh tawn. Israel mipahun hna nih daite in an rak um i Pathian sinin khamhnak kha an rak cuanh a herh. An mah leikap in cangvai lo tein an um hnu longah a thawnnak cu Pathian nih a langhter. These ramcar

lakah a hruai hna nak le minung leikap in bomh chanhna pakhat hman a um lonak ah a hruai hna nak a ruang cu, an herhmi vialte caah amah Pathian cu a tlingmi a sinak kong kha hngalhter a duh hna caah, *“Minung hi rawl lawnglawng in a nung lo, sihmanh-sehlaw Bawipa kaa in a chuakmi thil kip in a nung ti kha an hngalhter hna nakhnga, rawltam fahnak kha an inter hna i manna in an cawm hna,”* (Deut.8:3). Kan herh taktakmi a um tikah Pathian cu bomchantu a sinak kha a kan hngalhter tawn, harsalnak kan tonmi hna hi amah sinin bomhchanhna kan hmuh nakhnga ding caah an si tawn, Amah cu a dong kho lomi fimnak, thawnnak le velngeihnak hna a ngeimi a sinak kha langhter dingah caan tha an rak si tawn.

A herhning zat tein Khrih thawnnak kha a langh khawhna hnga harsatnak a phun phun hna a rak tonnak kong kha Lamkaltu Paul nih a kan chimh, Pathian bomh chanhna kha a hmuh khawhna hnga harsatnak dangdang hna zong kha a rak cohlan tawn, *“Ka vel cu na caah a za ko,”* (2Korin 12:9) ti tiangin amah nih thazaang a rak pek.

Hawi dawt, kan nunnak cio ah hin amah cu a tlamtlingmi le bochan awktlak a sinak kha a langhter tawn i, Khrih chungah zeizong vialte tlamtling tein nan herhmi vialte cu Pathian nih an pek ko hna lai, tiah midang sinah kan chim ve nak thawngin amah sunparnak kha kan langhter.

Pathian Bochannak

Hniksak delnak cu theitlai tha caah nawn tha a si. Harsatnak hna cu zumh awktlak a si nak le a dawtnak kha i bochan awakah a herhtuk mi le thazaang a petu a si.

Peter nih rili cung i a kal bantuan in hmuh khawh lomi Pathian bochannak in kan hmah long bak hna in kal te hna i kan hmuh mi kan tonmi hna hi kan i cawn dingmi hna hi a rak herh tuk tawn. Hi bantuan in kan thlarau thazaan laknak ding caah kan cawn awk hrimhrim a rak si, kan herhmi vialte caah Pathian sinin kan hmuh khawhna hnga zumhna cu a rak biapi tukmi a si. A derhthawmmi kan thazaang tharchuahnak ding caah duhsah te in a kan hruai i kan mah thazaang te in kan kal khawh tiang a kan hruai tawn.

Thlacamnak, Dawtnak, Lungsaunak le Ralhtatnak

Harsatnak hna cun thla a kan camter i mah te long Pathian he i hawi komhna caan kan tuah duh bal lomi hna a kan tuahter tawn. Jabbok tikhur hramah Jakop a khup an bil ter. (Gen.32:22-32). *“Himnak hmuhnak ding caah Lianngan Bik,”* David cu an kawltter. (Salm 91:1) Kan mah cio zong nih thazaang kan i lak i, kan harsatnak kan tei khawhna ding caah kan herh tukmi kong he aa pehtlai in Lamkaltu cu ngol loin a Bawipa i bochan awakah cawnpiak a si ve. A dawtmi a fale hna teminnak le harsat in nun cawnpiak awk ah Pathian nih a tuah hrimhrim ding a si ko. Um siarem tuk le olsam tuk in kan um ahcun kan dai a thlang i Pathian zong cu tluk in kan i bochan kho tawn lo. *“Ka temhinnak kha na hmuh i ka*

harnak kha na hngalh,” (Salm 31:7) tiah kan harsatnak kan van phuan tikah Pathian he kan van i naih chin i thlarau thazaang tampi kan i lak tawn.

Harsatnak kan tonmi nih mi cungah dawtnak thinlung a kan pek. Kan thlacamnak lehnak thawngin dawtnak le lungsaunak thinlung ngeih awakah Pathian nih a kan duh piakmi a si caah kan thinlung kha sersiam a duh tawn- cu tikah a kan chimhhrin a herh, *“zeizong vialte temtuar khawhna ding caah,”* cu cu *“temtuarnak vialte ”* a kan tonter ve i, ding lo tuk in tuahtonak hna le harsatnak fakpi hna a kan tonter tawn. Mi cungah dawtnak thinlung ngeih awakah kan mah thazaang nih cun a tlinh lo. Thiang Thlarau nih cun sualnak kong kha a kan hngalhter i thlarau thazaang kan i lak khawhna hnga lam a kan hruai tawn. Ni fatin hniksak delnak a kan tonter i cu nih cun tangdornak thinlung a kan pek duhsah duhsah in a fak deuhmi hneksak delnak in kan thlarau kha a thar chuah i cu lio caan ah cun velngeihnak Thlarau in a kan zual i, a donghna ah teinak nun a kan ngeihter.

Harsatnak hmun nih lungsua nak a kan pek. Lungsaunak cu a thang cuahmahmi Khrifa hna nuncan ziaza a si, *“Chamhbaunak a ngei lomi, a tlam a tlingmi le nu tling pa tling nan si khawhna hnga a dongh tiangin nan tuar a herh,”* (James 1:4) nunnak a tlam a tlin tiangin kan than awk a si. Cu caah thlarau nunnak caah a tha bikmi le a herh bikmi cu temtuarnak sianginn hi a si ko.

Harsatnak nih ralhtatnak a kan pek. Ralhtatnak nih cun tihphannak, nganfah tihphannak hna a kan teiter i, Amah thazaang long i bochannak thinlung a kan pek i zeibantuk tihphannak le harsatnak hmanh kha

tihnak thinlung kan ngei ti lo, cu tikah zeibantuk ral hmanh a tih lomi Khrih ralkap tha a kan si ter.

Pathian Vel le Thawnnak I Lak Khawhnak

Harsatnak dirhmun nih cun Pathian sunparnak ding caah mi dang bomhnak thinlung put le a ningcang hna a kan cawnter, Amah a fale hna caah Khrih nih zeidah a tuahpiak hna timi kha midang sinah a langhter, cu tikah midang nih an tlinh khawh lo zongah Khrih kan chungah a ummi thawngin kan tlinh khawhnak a si. Vanmi hna le minung mi hna caah zohchunh awktlak si hna seh timi Pathian nih a kan duh piak, zeibantuk dirhmun kan phak zong Khrih nih zohkhenhmi kan sinak kha langhter a duh i midang cio zong nih cu bantuk thawnnak le thilti khawhnak cu duhnak thinlung an ngei ve cio lai.

Harsatnak dirhmun nih midang caah zohchunh awk tha a kan si ter. Lungkhonnak le a tenaumi lungthin put hna hi santlaihna an ngei lo, cucaah mi nih ruahnak cheuhmi hna i lak hi mah ca thatnak an si. Midang caah thathnemnak kan ngeih khawhnak hnga Pathian nih a kan khehkhui hmasa a herh. A fakmi temtuarnak kan tonmi nih hngamnak, thazaang thar le ralthatnak hna a kan pek i, “*Cun Khrih Jesuh chungah zeizong vialte tlamting tein a ngeimi ka Pathian nih nan herhmi vialte cu an pek hna lai,*” (Filipi 4:19), timi hi kan mah pumpak nunnak hrimhrim ah a rak tlin ve i midang sinah tetter kan khan khawh ve ding a si.

Harsat dirhmun nih cun Khrih dawtnak kha a taktak in a kan tonter. Pathian dawtnak le vel hna kha kan nunnak ah a taktak in a van i phuang i, harsatnak kan tonmi vialte hna kha

tei khawhnak thazaang a kan pek. A kan dawtnak le bomhchanhnak hna cu catlap bantuk in midang zapi hmuh khawh awk le rel khawh in vancung tasaih zong nam chih a si fawn.

A kan dawtnak le zaangfahnak thawngtha hna kha Pathian nih kan thinlung chungah a chiah i tihphannak, ngaihchiatnak le therphanak he kan khat i mithli tla in thla kan cam tikah Khrih cu kan nunnak ah a taktak in a van i phuang tawn-harsatnak hna nih tlangpi bantuk in kan chilh hmanh sehla amah he pehtlaihna tha a kan serpiak tu hlei bantuk a si ti kan hngalh awk a si.

Harsatnak dirhmun hna nih cu zungzal luchin kha a kan hmuhter. Harsatnak dirhmun hna nih cun teinak le laksawng hna kan hmuh khawhnak ding caah caan tha an si. Khrih ralkap hna nih teinak an hmuhnak le a ziam kho lomi luchin an hmuh dingmi kong hna cu cauk chungah chinchiah an si.

Hneksaknak Vialte Lak ah Lawmhnak Vialte Hna (All Joy In All Trails)

Charles H. Spurgeon (1834-1892)

Ka u le ka nau hna, hneksak delnak a phunphun kha nan tawn tikah a thiangmi lunglawmhnak ah ruat ko u, zeicatiah nan zumhnak kha hneksak a si tikah in khawhnak a chuahpi ti kha nan hngalh. Chamhbaunak a ngei lomi, a tlam a tlingmi le nu tling pa tling nan si khawhnak hnga a dongh tiangin nan tuar a herh.(James 1:2-4)

A hmasa bikah, tukforhnak asiloah hneksaknak timi kong hi

tlawmpal i ruah ti tuah hna u si. Na zumhnak cu hneksak del a si tawn. Cun zumhnak in khamh kan si i, Pathian hmai phakter le thiamcohmi kan si, cu caah kan zumhnak kan ral nih a doh tikah khuaruahhar awk a si lo. A dikmi le biaktak hna thawng ngai in a dohtu muihnak chahpi hi kan zumhnak hi a dohtu a si, Pathian kan i bochan khawhnak hnga lo tukforhnak phunphun a kan zuam cawh lai.

Zumhnak in a nungmi kan si. Zumhnak in nun hram kan thawk tikah le pehzulh in kan nun kan nun khawh pengah cun, “*miding cu zumhnak in a nung lai,*” timi kha kan langhter ve ti nak a si. Zumhnak cu na caah lungman sung, nan lawmhnak, na caah sunparnak a si. Na ralpa mifirpa nih cun na khualtlawnnak lam in a rak in bawh i seh an duh. Cucaah na thim cangmi lungmansung cu fektein i tlaih peng ko.

Na zumhnak fakpi a rak doh tikah na khuaruah har hlah, zeicatiah thlarau leiah thuk chinchin in hram na bunh khawhnak ding caah a si. Na zumhnak kha hneksak delnak nih a hninh khawh lo i a feh ahcun thihnak caan le biaceih tikah tih phannak na ngei lai lo.

Kan nih cu tukforhnak chungah kan pil asiloah tukforhnak tampi kan tong, kan cangthimmi nih a kan chimh, a sullam cu harsatnak phun tampi kan tong lai, tinak khi a si. Zeiti a si zongah hi hneksak delnak hna hi a taktak an si ko. Mei alh, na ton dingmi hi a sawhsawh si loin a hlei in a thawngmi an si kho men, nain na tei khawh dingmi an si ko. Nebuchad-

nezzar nih a let sarikh in a alh termi mei bantuk a si ko lai nain Pathian fale hna nih cun kha mei alh kha an tei khawh thiamthiam ko.

Hneksakdelnak le Teinak

Hneksak delnak thawngin kan hmuhmi a sungloi tukmi thluachuah nak cu kan zumhnak kha hneksak del a si tikah teinak hmuh a si. A ral a thami ralkap na si le si lo hngalhnak ding caah cun raltuknak ah na kal a hau. Cu bantuk in Tinbaw a thami a si le si lo hngalh khawhnak ding caah cun a muisam zohnak in si loin Rili cungah thlah a hau. Cu tikah thlichia hrang cu tinbaw hneksak delnak ding caah cun a tha bikmi a si. Cu bantuk in kan zumhnak hneksaknak ding caah cun serhsatnak hna an si ve, mei in hneksak del zongah a rawk kho lomi suinak hmanh in a sungloi deuh.

Lamdang in hrialtak bak loin kan dir khawh tikah hneksaknak nih cun a dikmi thinlung put a ngeimi kan sinak kha a langhter. Harsatnak kha a tei khomi zumtu Khrifha nih cun, “dingfelnak kha fekte in kaa tlaih peng ko lai, ka thlah hrimhrim lai lo.” Bawipa min thangthat si ko seh, ka tih hrimhrim lo; sunghnak nih cun ka ral a ka chiatter lai lo, harsatnak fakpi lakah Pathian tih bu tein ka nung ko, tiah an ti tawn. Cun bantuk zumtu hna cu mei in hneksaknak Pathian thawnak thawngin a tei khomi an si.

Ka thazaang a der lio caan ah Bawipa sin in thazaang i lak kha ka caah cun a sungloi bikmi a si. Kan thazaang a derh lio caan ah hin hneksak kan si i kan thlacamnak kha a

kan leh colh i thazaang zong pek colh kan si. Bawipa nih a kan thawhter i kan hma hna kha a kan tuam piak. Kan herh lio caan thengte ah a vel cu pek kan si.

Cucaah, tukforhnak na in tikah, “*lunglawmhnak*” ah ruat ko u, zeicatiah hi na dawtnak, na zumhnak, a hrinthar kha a taktak an si le si lo hneksaknak a si.

Hneksaknak Nih Lungsaunak A Chuahter

Na zumhnak hneksak delnak nih cun lungsaunak, a tha tukmi ziaza lungsaunak kha man lo bakin a chuah ter. Lungsaunak ziaza a ngeimi hna cu hneksaknak a rak tong balmi an si. Zeibantuk lungsaunak dah Pathian vel thawngin a hmuhmi a si?

Pakhatnak bikah, hneksaknak hna kha Pathian sinin a rami an si tiah a cohlan i vuivai lote in a um. Daite in rian in i phuahnak hna hi a rianrang biakhiahnak hna in a si bal lo. Kum tampi taksa teminnak, lungrawhnak, rian ah thachiatnak, asiloah lungtlin lonak a phunphun hna hi Bawipa nih a kan duh piakmi a si tiah tangdornak thinlung put he intuar a hau. Cu tikah Pathian he bia elnak kha duhsah duhsah in kan ngol tawn, kan duhnak le Pathian duhnak ti in duhnak pahnih a si awk a si lo, Pathian duhnak kha kan duhnak a si ve awk a si.

Cun lungsaunak phun khat mi nih nehsawh zomhtaihnak, thangchiat congoinhnak le sunghnak le zatlaknak kan ton tiangin mi nih tuahhramnak in a chuakmi lungsaunak a si. A lung cu a fak tuk ko nain lungnemnak te he a

tuar peng. Sualphawtnak le sualpuh nak hna kha let lo tein, a Bawipa bantuk te in a tuar peng hna. Chiat an serh tikah thluachuahnak a pek hna. Hi bantuk in ruahchannak he nehsawhnak kha a ingtuar khomi mi hna cu mi thluachuak an si ko. Hawidawt, Pathian vel thawngin na tonmi hneksaknak hna kha lungsaute in, thinhang lo tein, huatnak thinlung ngei lo tein na tuar lio caan hna ah khan lungnuam loin na um ko lai nain a donghnak ah cun a fekmi ziaza dawh kha na co te ko lai.

Hi bantuk hneksak hna nih lungsau tein zumhnak he kan tuar khawhah cun a sungloi tukmi a si. Hi kong he pehtlai in Khrifa mi hna caah man a ngei tukmi biafang pa hnih hna cu- thlacam le hngah, timi an si. Bawipa kha thlacamnak he hngah ding a si. Bawipa Jesuh kha thaizing kiptuh i a rak rat colh lo zongah! Serhsatnak hna nih a kan den cuah mah ko zongah! Buainak hna a zual chin lengmang ko zongah! Hneksaknak hna kha lunglom tein ruahchan nak he a hngak pengmi hna nih cun Pathian sinin bomhchanhnak kha an hmuh hrimhrim ko lai.

Lungsaunak nih cun hnihsai lote in zumhnak a chuahpi, zeibantuk harsatnak le dirhmun a si zongah, chunglei te in hnabei donghnak hna zong a um kho men ko. A fekfuanmi Khrifa nih cun, “Ka Pathian cu ka zumh ko, cucaah ka vision hi a taktak a si ko ahcun ka hngah ko lai. Ka caan a tling rih lo. A chia bikmi hmasa lai i a thabikmi cu a hnu ah a ra te ko lai, cucaah Bawipa kehramah cun kan thu

lai i Amah a rat kha ka hngak ko lai, an ti tawn.

U le nau hna, kan kaa in cun kan intuar khawhnak kan ngei ko kan ti tawn. Thli nih a denmi tinbaw mongtu pa, rili cungah a ummi khi hei ruat hmanh. A mithmai cu thir le dar in an hutmi a senmi thing muru bantuk a si. Thir in an tuahmi minung hlah maw a si ti awktlak in a mithmai cu hro a kual. Mi sawhsawh he aa lo hrimhrim lo. Zeitindah hi bantuk harsatnak hna hi a tuar khawh tawn hnga, thli chia le tilet hna cu a in khawh tawn hnga, ni chuah ni tlak, chak lei thlanglei in a ra mi thlichia hna cu zeitindah a inn khawh tawn hnga? Zeibantuk khua caan hmanh ah rili cungah cun a va kal ngam ko. Zeitindah thazaang aa lak khawh tawn? Rili cungah rian a tuan lengmang mi a si caah a si. Rili kam ah a ummi si sehlaw cu bantuk in a ral a tha lai lo. Foite in lak khawh lomi thlarau thazaang thawnnak cu hneksaknak in zumtu hna nih cun an i lak tawn. Sianginn a kai lengmangmi na si ko lai nain lungsaunak timi cu na ngei kho hlei lai lo. Na hmai kha zawng phunphun in thuh khawh a si ko, nain thlichia le tilet hmanh a tih lomi mithmai na ngei kho lai lo. A thawngmi zumhnak hna le lungsau ralthatnak hna hi harsatnak hna nih a chuahpi mi an si i Khrihfabu chungah mi tlawmte long an si i, hi bantukin timhtuah a si mi hna cu an sungloi tuk hringhran. Hi bantuk in a fekmi le a thiangmi lungthawnnak hna hi ngeih awkah harsatnak tampi tawn awkah a tlakmi a si ko. Hneksaknak nih a

chuahpi mi lungsaunak nih cun rel cawklo thatnemnak a kan pek.

Tlamtingmi le Chambaunak A Ngei Lomi ah Ser An Si

“A tlam a tlingmi le chamhbaunak a ngei lomi, duhherh in nan umnak hnga lo”. Harsatnak kan tonmi, kan zumhnak hneksaknak hna nih lungsaunak chuahpi nak ding caah a si ahcun Khrihah a tlam a tlimmi si awk lungsaunak kha kan i tinhmi a si ahcun harsatnak kan ton tikah lawmhnak in kan khat ko lai. Pathian vel thawngin in kan tonmi harsatnak hna nih cun mi tlamtingah a kan ser i, thlarau lei kan thinlung put kha a thanchoter, cucaah kan hawikom hna le midang hna zong kha *lunglawmte* in kan cohlan hna.

Harsatnak nih cun kan chamhbaunak zawn kha a langhter, cu tikah kan mahte in kan i remhchun a herh. Hneksak kan si tikah kan sunghnak kha a langhter fawn, cu bantuk sunghnak nih cun Pathian kha a kan fuhter tawn, cu tikah a tlam a tlingmi le chamhbaunak zehmanh a ngei lomi ah a kan ser tawn.

A thiangmi hneksak nih nun **ziaza thinhnak** kha a chuahpi tawn. Mi cheukhat cu kan nu hrinnak hrimhrim in cawnpiak khawh lomi le mi lung hak kan si. A si nain hneksaknak kan in khawh tikah kha bantuk ziaza hna kan ngeih ti lo kha kan hawikawm hna nih an kan hngalh piak, cu tikah mi nih tlaihchanmi le zumhraihi mi kan si. Pathian vel thawngin kha vialte sunghnak, kan vailamtah hna, lungdonghnak vialte

hna kan ton tikah kan minung sinak ziaza vialte hna kha an tla dih i lungnem le tangdormi a kan si ter.

A thiangmi hneksak nih cun mi cungah **zaangfah** thinlung a kan pek. Cu bantuk in harsatnak hna nih cun kan nun can ziaza kha duhsah duhsah in a remh i a donghnak ah cun Bawipa nih chiti thuhmi kan si nak hna kha mi nih an van hgalh i, tukforhnak a ingmi hna kha kan bomh khawh ve hna nak hnga tukforh kan si ve.

Hi bantuk in an zumhnak hneksak a si mi hna cu an nunnak kha thianhlimh piak dih cikcek nan si i zeizong kip ah ralrinnak tangdornak hna an ngei timi kha na hngalh bal hna maw? Cu hlan bantuk in zalong tuk le nal tuk in bia zong an chim ti lo. Porhlawtnak thinlung put hna an ngei ti lo, thil tha an tuah khawhmi hna mi sinah an chim len ti lo, lungnem tangdornak thinlung put an ngei. Sual palhnak ah a tlumi hna kha nemnak te he an cawnpiak ve tawn hna.

Cu bantuk mi hna cu **lawmhnak**(grateful) a ngeimi an si. Zaan kan ih tikah ihkhun cungah kan ke kan cawi khawhmi ruang hmanhah Pathian kan thangthat awk a si. Na caah cun sullam a ngei lo kho men, a si nain mah zong hi thluachuahnak nganpi a si. Harsatnak fakpi a tong balmi hna nih zeizong vialte caah Pathian kha thangthat zia an thiam cang. Zing thaithawh caah changreu dar khat le tikik hrai khat te long a ngeimi nu nih cun, “Zeidah a si? Mah vial hi le aw Khrih zong!” tiah a ti, amah cu hneksak a rak ing bal lomi, asi caah lawmhnak a langhter tuk lomi

a si theu lai. A si nain Puritan Pastor pa tu cu hneksaknak a rak ing balmi a si, an inn chungkhar dihlak zanriah caah nga car pakhat le aa lu tlawmpal te an ngei ko nain, “Bawipa, kan zanriah caah tlang cung hna le rili lak hna ah na kan kawl piak caah kan i lawm tuk, na min kan in thangthat ko,” tiah a ti. Hneksaknak a ing balmi a si lo ahcun khuasa khomi hna le duh paoh in a ei ding khomi hna bantuk in a hmai zong a chia kho men. Hneksaknak a rak ing balmi hna lawmh zia a thiammi an si tawn, hi hi thil tenau a si lo.

Cun zeizong vialte hi Pathian vel thawngin a si ko, ti a hngalh i **ruahchannak** a ngeih pengmi a si fawn. Thlichia nih rili cung ti long vialte hna a hrawh dih te lai, tiah midang nih cun an thin a phan lio ah, an nih tu nih cun daite in an um ko, daite in an umnak nih thinphangmi hna kha hngamnak tampi a pek hna.

Cu an nih cu **vawlei misa** an a si lo. Inn tha le lo tha zong a dirh kho mi an si ve lem lai lo. Inn le lo dirh khawhnak ding caah thazaang le chawva zong an ngei ve lo kho men. A si nain an si khawh tawkte ah lung hngamnak a ngeimi an si.

Cun hneksaknak a rak ing balmi hna cu thlarau lei misa an rak si hrimhrim ko, cu bantuk thlarau leimi hna cu hman awktlak taktak an si. Mi bawmchangtu le hruaitu si na duh ahcun Khrihfabu ah tha tein nan um a herh, timhlahmnak thate zong na ngeih a herh fawn.

Thinlung put le ziaza ah thancho na duh ve maw? Khrih ah mitlamtling si na duh ve maw? Na duh a si ahcun hneksak le harsak tampi lakah aa lawmmi na si a herh. Kha vialte hna he khan Pathian lei i mer. Na tonmi harsatnak vialte hna caah Pathian sinah lawmhnaak bia chim ko. Lungsaute in na tuar khawhnak hnga amah sinah bomhnak hal law, a dih dongh tiang lungsau te in in khawhnak i zuam. Cu tikah Thiang Thlarau bomhchanhnak thawngin *chamhbaunak a ngei lomi le a tlam a tlingmi* na si lai.

Lungretheihnak Ton Lio Caanah Zumhnak

(Faith In An Hour of Anxiety)

By D.M.Panton(1870-1955)

“Amah nih an zohkhenh hna caah nan lungretheihnak vialte kha amah cungah chia dih ko u.” (1Peter 5:7)

Pathian sinah kan thilrit thumh timi hi zeitindah a si, ti mi hi tlawmpal kan van ruat ta lai. Ralring tein le lungfim te in tuah awkah Pathian nih tuavo a kan pek. Tahchunhnak ah *“hmaizah awk tlak a simi rian kha tuan awkah i ralring,” (Titas 3:8)* tiah Paul nih a ti. Cun, “ralring tein dawtnak le amah riantuannak, Amah Bia hngalh khawhnak ah ralrinnak, ralringte in thawngtha chimnak; Amah he i hawikawmhnaak ah ralrinnak, ralringte in Pathian he um tinak hna,” tiah Spurgeon nih a ti ve.

A si nain “ralrin” timi Greek ah cun a sullam phundang a si. Thinphan thlatau, lungretheih, thinlung buai, khi a sullam a si. Mirang Baibal cauk Revised Version nih cun lungretheih (anxiety) ti mi bia a hman i zawtnak a hong zual tuk i lungretheih tuk le lungthing buai tuk khi a si.

French Baibal ahcun “na lungretheihnak kha Pathian sinah thum hna,” ti a si. Mawtaw nganpi nih thil khat thup in a van phurhmi an thumh dihmi bantuk khi a si. Cawling in an van phurhmi thil kha an ngalh a si lo an bung h dih bantuk khi a si. Cu bantuk in kan thilrit kha Pathian sinah kan bung h dih le kan ngalh dih ve awk a si.

Kan thilrit vialte kha pakhat hmanh tang loin a dih lak in kan ngalh dih awk a si, a dih um ek in, tanter bang ding a si lo, cun kan lungretheih tuk caan longah kan thumh ding a si lo, kan lungretheihnak a mente zong kha kan thumh dih awk a si. Cheukhat lungretheihnak hna cu kan mah pumpak he aa pehtlaimi a si. Cheukhat cu midang he aa pehtlaimi a si. Mi cheukhat nih midang thlarau nunnak kong hna kha an lungre a thei tawn. Ngandam lonak zong a si kho men, cun khausak tintuknak harsatnak, riantuanmi kongah, kan fale hmailei an nunnak kongah, kan fapa le hna raltuk hna ah an thawh ve, a si lo ah serhsatnak le buainak dangdang kong hna ah an si kho men.

Zumlotu hna bantuk in kan phurrit hna kan hlonh sawhsawh awk a si lo, lungretheihnak kha philh khawhnak ding caah nuamhsak bawl

nak hna tuah ding a si lo, zumnak in Pathian sinah kan thumh dih ding a si.

Kan lungretheihnak kha mi pakhat khat nih a phurh awk a si. Kanmah nih cun kan khuai, kan hmal khawh hna. A si Pathian nih kan sualthilrit hna kha Jesus Khrih vailamtahnak cungah a khinh dih, Pathian nih kan thilrit hna cu cawi khawh lomi a ngei lo.

Dr.F.B Meyer nih hi ti biatlang dawh ngai in a ser, “Lung hna cu a khuai den khawh dih hna, rili zong a then khawh, thli zong a kham khawh, vawlei pi zong a hninhsaih khawh. Pathian nih a van fial hna ahcun Va nih nga, sa le tangka hna an van put ko lai. Tikulh nganpi zong khi amah caah cun a fate a si ko, a rit tukmi phur rit pi zong foite in a cawn khawh,” tiah a ti.

A thatukmi nawl peknak kan hmuh. Phundang in kan chim ah cun : “Na lungretheihnak kha Pathian sinah va hlonh,” ti khi a si. Vancung a Pa cu zeizong vialte tuah kho tu, dawtnak vialte a ngeitu a si kha lungre a theimi zumtu nih cun a hngalh, cu tikah a lungretheihnak vialte kha amah sinah bung h dih a duh, zaangfahnak le dawtnak in cohlan le bomhchanh ka si lai, ti kha a hngalh fawn. Dawtnak Pathian sinah kan lungretheihnak vialte hna cu thlah hna u si, kirtak diam ko hna u si.

“Lungrethei le vansang au in um hlah u: nan thin zong phang hlah u.”(Jn.14:27)

Pathian Kutka Congtu Ralkap

Zeitindah kan phurrit hna kha kan bung h khawh dih lai, timi kha Lamkaltu Paul nih fiangte in a kan chimh. “*Zeithil kong hmanh ah lungrethei in um hlah u. Thla nan camnak ah Bawipa cu nan herhmi kha hal u law nan hal tikah lunglawm tein hal zungzal u. Cun Pathian daihnak, minung hngalhnak a lonhtu nih cun, Khrih Jesuh chungah nan lungthin le nan ruahnak cu him tein a chiah lai(kilven, cong.*” (Filipi 4:6-7)

Thla kan camnak a ruang cu Pathian nih a kan kilven, zumhnak nih a kan thawhter, kan phurrit vialte Pathian sinah kan thumta dih kan kaltak tinak a si. Hezekiah nih Sennacherib sinin cakuat a hmuh tikah Tempal ah a va kal i Pathian hmaika ah a van phah, cun Tempal cu daite in a kal tak. Lamkaltu Paul chimmi kha a sullam a hrihfiaktu hlanlio mi pa nih cun, “Zeibantuk kong hmanh ah nan lungrethei hlah u, zeizong vialte caah thla kha cam ko u, zeizong vialte caah khan i lawm ko u,” tiah a ti.

Thazaang kan i lak ve khawhnak hnga Lamkaltu Paul nih hi ti hin a kan chimh. “An zohkhenh hna caah”. Pathian nih kan zon a kan ruahah cun kan lungretheihnak hna kha a sin i kan va chiah hnawh tikah a rak kan zonkhenh, a tha bik in a kan kilven, midang vialte nakin a tha bikin himbomte in a kan chiah. “Na thilrit vialte kha va thum dih ko hna, zeicatiah Amah cu .....” lungre a thei lo, zeicatiah Pathian cu lungre a thei

khomi a si lo. A fale hna kha dawtnak in a kilveng a zohkhenh hna.

Khrihfabu remhthannak caan lio ah khan, Salm 46nak hi sa tuah hna u si, “*Pathian cu kan i dornak le kan thazang a si, harnak caan ah a kan bawm zungzaltu a si. Cuaah cun vawlei cu i hnin in tlang cu rili chungah tla hna hmanhsehlaw ka thin a phang lai lo,*”(1-2) tiah Martin Luther nih Melanchthon cu a rak ti. Sui sertu pa nih sui cu mei chungah a paih bantuk in kan zumhnak cu meiphu chungah paih a si, Pathian nih a sia a herhmi cu mei kha a si lo, sui kha a si.

Nangmah Pumpak Bak Kha Pathian Nih An Zohkhenh

Pathian sinah kan thilrit thumhnak kong hi pumpak caah a si. “*Zeicatiah nangmah cu an zohkhenh caah.*” Hi bantuk te in kan Bawipa Jesuh nih a kan ti ve. “*Cuaah cun nan nunnak ding ca i nan herhmi rawl le ti kong ah le nan pum ca i nan herhmi hnipuan kong ah lungrethei awlokchong in va um hlah u, kan ti hna. A ngaingai ti ahcun, nunnak hi rawl nakin a biapi deuh lo maw? Cun pum zong hi hnipuan nakin a biapi deuh lo maw?*”(Mathai 6:25,32). Hi hi keimah pumpak ca zongah a si i nangmah ca zongah a si ve, zeicatiah Pathian nih a ka zohkhenh, ka lungretheihnak vialte kha a ka thumh piak dih lai.

Zumtu pumpak cio kha Pathian nih a thabik in a zohkhenh hna nak kong fiangte in kan hmuh. “*Ramlak i a ummi va vialte cu keimah ta an si i lo lak i a ummi thilnung vialte zong keimah ta an si dih.*”(Salm 50:11) “*Chiandeh no kha rawl an kawlpah in an awn, Pathian nih a pekmi hna rawl kha an kawl.*” (Salm 104:21) “*Phaisa sen pakhat in pithlung pahnih*

nan cawk khawh, asinain khi pithlung pakhat hmanh kha nan Pa hngalh loin vawlei ah a tlong lo. Nannih chinchin cu nan lu cung sam hmanh kha a rel dih. Cucaah nan thinphang hlah u: nannih cu pithlung tampi nakin tampi in nan sung deuh,” tiah a ti. (Mathai 10:29,31).

Harsatnak Caan Ah Pathian Bia Vainam Hman Dan

**(How To Use The Sword Of The
Word Against Afflictions)**

By William Gurnall (1617-1679)

Hmun kip in a rak hrangmi thlichia lakah Khrifa hna cu an um. Thate in lung hna le thing hna in kulhmi inn chungah a ummi bantuk a si lo. Job inn chungkhar bantuk in hmun kip in a rak hrangmi thlichia bantuk a si, Khrifha mi hna an tawnmi thlichia nih a kil le a kawrok tiangin a va sukden dih. Tangka lei harsatnak zong nih a sukden, ngandam lonak zong in sukden a si, hliamhma he chiah a si. Ngaihchiatnak a phunphun nih a tlunh tikah Khrifa si ko zongah lungthin rawh lo khawh a si lo.

A dawtmi a fale hna zong harsatnak phun zakip kha Pathian nih a tonter ve ko hna. “*Mitha nih harnak tampi a in tawn,*” (Salm 34:19). A si nain Cathiang hi ngaihchiat a ingmi hna hnemnak ding caah dum chungin a rak thangmi biakamnak hna a si. Si Bawi nih mi zaw a thlawp bul hna nak

kong ca uk chungah a khumh dih tawn hna bantuk in a fimmi Khrifha nih cun harsatnak a tonmi hna a cauk chungah a khumh tawn hna.

Harsatnak ral nih a tuk tikah zeitinch Pathian bia vainam kha na hman lai, timi kongah ruahnak pek kan duhmi a si. Pathian biakamnak hna kha ka caah an si ve ti kha na hngalh a herh. Hi hi harsatnak na ton tikah nangmah le Satan karlakah a ummi inn khar hrenhnak kopza bantuk a si. Harsatnak khuamui lak ah biakamnak inn ka hram ah dir riangmang in inn khar hon a tihmi Khrifha cu zeitluk zaangfah awktlak dah a si. A fa nih a pa sinah a va tli riangmang i a pa tangah a va dor bantuk in hi bantuk lio caan ah hin kan si ve awk a si. “*Ka mi hna, nan inn chungah lut u law innka i kharkhumh u. Pathian thinhunnak a dih hlantiang, caan tawite chung cu i thup u.*” (Isaiah 26:20)

Pathian Biakam Hna Kha Ruat Hna

Pathian biakammi hna nakin kan mah buainak le harsatnak long tuaktan hi minung kan phung a si ko. A si nain Pathian biakammi hna nih cun kan thinlung tha batnak kha damter khawhnak thawnnak a ngei. A tap lengmang mi bawhte nih thazaang umnak a herhmi hnuk kha a din tikah a nu tang cungah aa hngilh colh ko. Cu bantuk a harsat kongah ceiciarnak le vuivainak a ngol bak in a thinlung lung cu Pathian biakam mi ruangah aa lawm than tawn. “*Khuaruahhar vansang au in ka um tikah na ka hnemh i ka lung na ka lawmhter.*” (Salm 94:19)

Khuai khi an va tuaitam hna ahcun an kua chungah an luh than hlan lo khuai pawl cu zamnak hngal lo in buai cur in an hel ko lai. An kua chung i an luh dih hnu ah cun hlan bantukin an mah le an rian cio kha ning cang te in an tuan dih than ko lai. Hi bantuk bak in Khrifha hna thinlung chungah a si ve tawn. Pathian biakammi bia hna hi kan nunnak caah kuaibu bantuk an si ve. Zumtu hna nih an khuaruahnak kha a der ahcun harsatnak hna le tukforhnak hna kha an tih tawn. Kan khuaruahnak vialte hna kha kan van funtom than dih hna i Pathian biakam mi ah kan van i hngat ahcun hnangamnak he kan hong khat than tawn. Harsatnak le buainak ton tikah Amah kha fuhpanh i damnak hmuh awkah Pathian Thlarau nih cun a kan auh tawn i cu ka ah cun daihnak le hnangamnak a um, “*Bawipa hmaiah cun dai tein um ko law zeidah a tuah lai ti kha lungsau in hngak ko.*” (Salm 37:7)

Khrifha mi hna an thinlung cu caan saupi a nguhmi tinbaw si bantuk khi a si ve. A hmun lomi ruahnak cu lawmhnak le ngaihchiatnak caan ah thathnemnak a ngei lomi a si tawn. Takpum cungah an um dah ti lo ahcun si vai zong nih a that kho lo i rawl thaw zong nih thazaang a pe kho hlei lo. A thinlung ruahnak nih ni fatin ngaihchiatnak le thinhannak longte a ruah ahcun a thinlung kha a zaw i, “*thlarau nih cun kum hleiriat chung a zawtter,*” mi (Luke 13:11) mi nu bantuk a si lai. Cu tikah thawhthannak biakamnak ah kan thinlung kha hngat i thazaang i lak than awkah a vailam tahnak kha a thawhpi kho ti lo.

Phundang in kan chim kan chim ahcun zumtu hna nih an thinlung kha an van thangh i an sersiam ah cun Pathian biakamnak bia kha a caah thawnnak a ngei. A thinlung chungah

aa chiah Pathian biakamnak bia hna ze i bantuk harsatnak hna le nganfahnak hna hmanh nih a tei kho lo, Samson nih a va kal i khuai tizu hna a va ei bantuk in Pathian biakamnak hna kha a caah an thlum al lai. Cu bantuk zumtu hna nih cun arsatnak ton lio caan mi dang nih an tah len lio ah a nih nih cun thangthatnak hla a sak lai, midang nih phunzainak he an khah lio caan aa lawm kho peng lai.

Khrihfa hawi dawt hna, Pathian bia kha a ruat pengmi va si ko. Pathian biakamnak hna na ka long in va chim hlah, Abraham nih vanmi hna kha a deu thlam inn ka hram ah a sawm hna lawmhnak he a khah bantuk in nang zong na lawm ve lai. Hi bantuk in pei chan khat hnu chan khat zumtu hna nih an zumhnak in harsarnak hna an tei khawhnak a si cu, mi nun nih cun, “Ka dawtmi cu rimhmui bawm bantuk a si, ka hnuk karlak ah zan khuadei aa hngilh ko lai,” (Salomon Hla 1:13). Ngaihchiahnak fakpi hna nih a den tikah Bawipa Jesuh dawtnak bia thlum hna zan khuadei a tuaktan, a dawtnak le a zaangfahnak hna kha a ruat peng ti nak a si. Hi bantuk te in na tuah ve ahcun cu hlanah harsatnak nih thlichia le tilet bantuk in a ka tlun hnawh tiah na ruahmi vialte hna kha a tuar zia na thiam than dih ko lai.

Zumtu hna nih Pathian zaang fahnak le dawtnak ngan bikmi vailamtahnak kha an zoh i a dawtnak kha an ruah peng ahcun lungretheih nak le vansan aunak vialte hna kha an lo than dih ko lai. A si nain van thawh than hi a har ngai, zeicatiah Pathian tlangah tlawmpal te an van kai ah khin an tha a ba colh tawn. “*Keimah nakin a sang deuhmi lungpi cungah hong ka chia ko,*” (Salm 61:2) tiah hi bantuk lio caan hna ah hin kan au awk a si. Na tonmi thlichia le tilet hna kha tei

khawhnak ding caah aho nih dah tlangcungah cun an kai pi lai. Pathian Thlarau nih cun a thawnnak in a kan pom lai tlang cungah cun a kan chiah lai.

Caan tha kan ngeihmi hna ze huaha lo vawlei nuamhnaihnak long ah hmang loin Pathian biakammi hna kan tuaktan ahcun Thiang Thlarau nih cun a kan don colh ko lai. A si nain vawlei taksa duhnak kha lente celhnak ah kan hman ahcun caan tlawmpalte karlak hmanh ah Satan nih cun a kan tlikpi colh ko lai. Cu caah kan thinlung innka kha hong hna u si law Thiang Thlarau nih hnangamnak in khah ter ko seh.

Kan nih zong tlangboi bantuk in thing hna kha kan pon i a cungah raithawinak sa kha kan khin ahcun mei cu cunglei in a rak tla ko lai. A si nain na ralrin a herh- Pathian biakamnak bia hna long kha ruat hna, na caah lawmhnak thazaang a si tiang in ruat peng hna. Cu tikah Thiang Thlarau nih cun mei cu a hong na thinlung chungah a hong alh ve lai. “*Cu ti i lawmhnak khua long ka van ruah lio ah, mei cu a hong alh i bia ka chim kho,*” (Salm 39:3), tiah David nih a ti.

Biamkamnak Hna Cu Velngeihnak Thutdan Cungah Hal Hna

Khrihfa zumtu hna caah himbomnak cu bia a kan kamhtu Pathian zumh awktlak a sinak le a thawnnak ah a um nain zumtu hna a biakamnak bia hna kha a tak in i nunpi awkah an i zuam lo ahcun san a tlai hlei lai lo. Thachiatnak ding caah sontarhnak a phunphun na ngei kho men, na zumhnak kha a der ahcun a si lo ah nangmah khuaruahnak le lungthin long na rinh ahcun Pathian biakamhmi bia hna kha na caah san an tlai lai lo. A thawngbikmi Pathian ah

an zumhnak kha hngat loin an um caah zumtu tampi hna cu tihphannak he an khat tawn.

“*Zeicahdah cu ti lawmmam cun nan thin a phan e? Nan hei ka bochan lo hringhran dah!*” (Mathai 8:26) An thinlungah a pemnak zawn a um i cu ka cun ti a rak luh caah tangah pil an i tim cang- an zumhnak a tlawm tuk hringhran. Pathian ah mawh a um lo, teinak le sunghnak aa dannak cu Amah hi zeitluk in dah kan hngalh i kan bochan timi ah a si. A inn kha zeitluk hman in tha ko sehlaw thlichia phuchim nih a hrawh lai tiah a ruah ahcun inn chungah a um ngam lai lo, a inn kha i bochan ti lo in lengah a zam diam ko lai.

A thawngmi Pathian biakamh mi hna kha kan i bochan khawhnak hnga kan mah fimnak le ruahnak hna kha kan hlawt a herh. A caah biakamnak hna kha a um bal rih lomi a si ko nain zeiruangah dah Abraham nih a zumhnak ah aa hnihsaih lo ti ah cun, “*atu ah cun a takpum kha a thimi bantuk ah a ruat lo.....*” (Rom 4:19) ti lo caah a si. A si nain Zachariah tu cu ze i nih dah a hnihsaih ter? Tar tuk cang hnu ah fa ngeih cu a si khomi ah a ruah lo caah a si. Pathian kha bochan loin Thomas bantuk in kan zumhnak kha an tuknak hma neh hmuh hnu longah zumh ding in kan ruah tawn. Pathian cu harsatnak a tuarmi a sal le hna ruahchan awk ngei lo dirhmun le hnabei dongin an um lio caan ah a biakamnak kha a tlinte i lawmhnak he an khat than tawn.

Mah ruahnak, lungchuakmi hna le zumhnak aa dangmi an si, cawh meh len ding a si lo. Kan lungah a hong chuakmi dut mi paoh ruah setmat a hau tawn. Thil cheukhat kong hna fiangte in kan hngal thlu dih khawh lo zongah kan cohlan tawn ko. Mit hmuhnak in kan tuaktan tik

zongah hngalh fian khawh lomi a um theu tawn. A si nain zumhnak kan timi kan ruahnak le lungchuakmi cungah a ummi a si lo. Ruahchannak pakhat hmanh a um lo tikah rili tilet ah mi cu an thi ko lai, timi kha Paul nih cun a hngalh ko. *“Cucaah u le nau hna, nan lungdong hlah u. Zeicatiah a ka chimh bantukte cun a si ko lai, tiah Pathian kha ka zumh ko.”*(Lamkaltu 27:25)

Vanmi nih Peter cu a va bengh i, *“Tho law, a rannak in rak ka zul,”* a ti tikah Peter nih a si tak hnga maw si hnga lo hme, tiah khua a ruat lo(Lamkaltu 12:7-8). Cincik khih bu he zeitindah a zulh khawh colh lai? A si loah thir innkhar pi cu zeitindah a va hon khawh? Minung lei tuaktannak in khuaruat loin a dir ko lio ah a cincik vialte cu an tla dih ko, cun thir innkhar pi zong amah te in a rak i hong ko. Cucaah na tonmi harsatnak hna le tukforhnak hna kha minung nih tuar khawh dingmi le luat khawh dingmi a si lo, tiah ruat hlah. Na zumhnak kha amah biakamhmi he hei pehtlai ter law, nangmah ruahnak le hngalhnak in a si kho lo tiah na ruahmi tawh vialte hna kha an hon piak dih ko lai.

“Zeitin” timi biafang hi vailamtahnak ah khenhchih dingin vawlei cung hmun zakip a ummi zumtu hna kha Luther nih thazaang a pek hna-hi buainak hna zeitindah na tei khawh lai i na doh khawh lai? An dohtu le nangmah karlak dirpi ding in Pathian nih biakamnak tampi an pek a si lo maw? *“.... nangmah cu kan kaltak bal lai lo, kan hlaw bal fawn lai lo,”*(Heb.13:5) *cun ... “ka vel cu na caah a za ko.”* (2Korin 12:9).

Zeihmanh nih, *“kan Bawipa Khrih Jesuh thawngin Pathian dawtnak he a kan then kho lai lo,”*(Rom 8:39).

“Thlalang awng kha khar hna law inn chung cu a ceu ko lai,” tiah Jew miphun an phungthluk ah a um. Phundangin kan chim ahcun nangmah lungchuak paoh in khuakhang hlah zeizong vialte tuahtu(omnipotent God) Pathian zumhnak in tuah tinak a si. A si kho bak lo dingmi thil ah zumhnak ngeih khawh hi a sang bikmi a si- Khrih ruangah a sangbikmi dawtnak zong a si, nganfahnak hna kha lungsaute in intuar kha a si. Pathian thawnnak le thazaang he aa ralkahmi vawlei taksa ruahnak vialte kha hlaut dih ding tinak a si.

-From the 2002 printing of The Christian in Complete Armour: Volume Three by William Gurmall. Reprinted by permission of Banner of Truth, P.O.Box 621, Carlisle, PA 17013.

Thawng Thanhnak

A Rat Thannak Thawngtha hi thla fatin kan chuahmi a si. Kawl holh le Hakha Chin (Lai holh) in kan chuah hna. Kawl ramah nan Khrihfabu le nan mah pumpak le nan hoi le sinah cah nan duh ahcun mah contact number hin rak chawn u law kan i lawm ko hnga.

[Tel:09452112354](tel:09452112354)

Email: gracerunlian@gmail.com

Vancung Chawva Hna Kha Zumhnak Nih A Hon Khawh

(Faithe Unlocks The Treasures of Heaven)

By D.L.Moody

Phungchim dan ningcang kha Bawipa Jesuh nih a zultu hna kha a cawnpiak bal hna lo nain zeitindah thla an cam lai, timi tu kha a cawnpiak hna ti kan hngalh. An mah minung thazaang thawnnak cu an ngeih ko cang ti kha a hngalh i Pathian thawnnak ngei hna seh ti kha a duh piak hna.

“Nan lakah fimnak kha a chambaumi nan um ah Pathian sinah hal seh, cun pek a si ko lai, a hal tikah lunghrinnak ngei lo tein zumhnak in hal seh,”(James 1:5-6) tiah Jeim cakuat ah kan hmuh. Cucaah zumhnak vancung chawhlawn hna lak khawhnak ding caah a herh bikmi tawh a si. David nih Koliat ral a doh lio ah khan aa benhmi tangphaw a si; Philitin ralkap hna Pathian nih amah kut ah a chanh hna lai, timi kha a zumh.

Zumhnak nih cun Khrih kha a duhnak paoh a hruai khawh ko, a hmuh tikah paoh ah a tihzah, tiah mi pakhat nih cun a ti. (A zumhnak kha Khrih nih a hmuh tikah a tihzah ti nak a si). Pathian kut a hmuhmi thil kha *“kaa lak kho pak lai lo,”* tiah zumlotu nih cun a ruah. Zumhnak in a hmuh tikah, *“Ka ngeih khawh lai”* tiah a ti.

Nunnak thar cu zumhnak in a hram aa thawk i cu hnu long a cungah inn cu sak khawh a si. *“Cucaah cun, thlacam in nan halmi thil paoh kha, kan hmuh cang, tiah zum u law nan halmi paoh cu nan hmuh ko lai.”*(Mark 11:24). A si nain kan hal tikah duhnak thinlung taktak he kan hal awk a si, timi kha kan hngalh a herh.

Duhnak Thinlung He Thlacamnak

Zumhnak in thlacamnak le duhnak thinlung taktak he thlacamnak kong hi Bishop Hall nih cu hi ti hin a ti; thal kan kah tikah dinte long in kan kuaih ah cun lamhla a kal kho lo, fakpi in kan kuaih ahcun thal fang cu rang taktak in a va kal i thukpi in a va chunh. Cu bantuk in thlacamnak zong hi kan kaa long in kan cam ahcun kan kee hramah a tla ve ko. Duhnak taktak he thlacamnak cu khuadom hna khi a hei hlanh dih hna i van tiang a va phan ko.

“Thlacamnak hi kanaan bantuk a si lo, voi zeizat dah kan cam, bia dawhdawh in hei cam zong khi a si lo, nal ngai zong khi a si lo, a si lo ah a tawi a sau zong khi a si lo, zeican a va si zongah, hlawh sak bantuk in kan cam zongah, bia thlum al a va si lo zongah, bultan ngai in kan van cam zongah, ningcang ngei lo pi a va si ko zongah, ningcang le ngaih nuam ngai a va si ko zongah, cawnpiaknak dik aa tla k in kan cam ko zongah, Pathian nih a duhmi kha zeidah a si. Lamkaltu James kha a khup vialte daak dih in a duhnak a rak fah tuk ruangah thla a rak cammi a si. Lamkaltu Bartholomew zong lei ah voi zakhat paoh cu

a cam lai, cu bantuk thiamthiam in zanlei zongah a cam, zan zongah ngol lo in a cam thiamthiam tiah an rak ti. Lungthin dihlak in duhnak taktak he thlacamnak kha a biapi bikmi a rak si ko.”

Siangpahrang thinlung a tongtu cu catlap dawh ngai cungah bia tha tha tialmi kha a si lo, duhnak taktak thinlung kha a si. Thinlung a hngaltu Siangpahrang sinah cun duhnak thinlung taktak kha a herh bikmi a si ko. An chimmi kha thate in a ngaih i chimmi bia vialte kha a cohlan dih ko. A tha bikmi thlacamnak a chungmuru taktak kha a rak si ko,” tiah Archbishop Leighton nih a ti ve.

“Suai chommi mei cu mei taktak a si lo bantuk in thinlung tel loin thlacammi thlacam a si lo. Suai chommi mei cu a sa lo, cu bantuk in thinlung aa tel lomi thlacamnak cu a lum a sa lo, a lum fawn lo, hmual a ngei fawn lo, duhnak taktak a si lo, thluachuahnak zong a um lo. Thinlung tel lo thlacamnak cu a par a zum lomi thal fang, a har lomi namte, thla a ngei lomi va, a chun kho lo, a cik kho lo, vancung a zuang kho lo. Thinlung aa tel lomi thlacamnak van a phak hlanah a vaivuan ko. Oh, thinlung tel in thla a cammi Khrihfa hna nih cun Bawipa sin i thla an cam tikah an mah le an mah cu an lunghmuih ngai ve ko lai,” tiah Brooks nih a ti.

Midang Caah Zumhnak Ngeih

Kanaan mi nu kha tahchunhnak ah hei la u si law(Matt.15:21-28). Minu nih Bawipa sin in a va kal lio

kha a halmi rak pe duh hlah duh hlah sehlaw a lo ngai. A zultu hna nih cun mah minu kha kal zokzok seh ti an duh. Khrih kum thum chung bakte hmunkhat an thudir cang ko nain a thinlung chungah a ummi velngeih nak kha an hngalh piak kho lo. Ngaihthiam a rak halmi mi sualpa kha van ruat hmanh. Kha bantuk kong hi na ruat bal maw? Mi zehmanh nih hi bantuk in an buah bal lo. Mah minu nih a fa dirhmun ah dir riangmang in, *“Bawipa, rak ka bom ko,”* tiah a ti. Kan hawi le hna nih thluachuah hmuh kan duh piak ve taktak hna ahcun -an mah dirhmun ah kan dir ve tik ah -kan thlacamnak kha Pathian nih a kan theih piak lai.

A luancia kum hna ah khan kan i pumhnak thlacam piak a duhmi nan um ahcun hmai ah rak chuak u, tiah ka ti hna. Mah lakah cun mi nu pakhat a tel ve. Zapi lak a khup aa bil ve caah Khrihfa a si theu lai tiah ka ruah. *“Khrihfa na si ko lo maw?, tiah ka hal. Kum tampi ka rak si bal cang, tiah a ti. “Hi thlacam auhnak hi a sullam na hngal ko lo maw? Khrihfa si a duhmi hna ca long ka timi a si,”* tiah ka ti. A ka lehmi bia cu ka philh bal lai lo. Lam hlapi ah a ummi fapa ka ngei; tu chun ah hin amah zaka ah ka dirmi a si, zeicatiah Pathian nih thluachuah a pe lai maw, pe lo,” tiah a ti. Cu bantuk hringtu nu cu uar a um tuk e.

Cu bantuk te in Kanaan mi nu nih cun a ti ve- *“Bawipa, rak ka bawm ve ko.”* A tawitukmi thlacamnak a si nain Pathian fapa thinlung chung a hei hlanh khawh. A si nain a zumhnak kha hneksak a del. *“Ngakchia rawl cu i lak riangmang i uico pek cu a hmaan*

lo,” tiah a leh than. Minu nih cun, “Cucu a si taktak ko, bawipa; sihmanhsehlaw bawi cabuai cungin a tlami rawl tiltawt cu uico nih an ei ve tawn ko hen pei,” tiah a leh. Cucaah Jesuh nih cun, “Nangmah cu zumhnak thawng ngaingai a ngeimi na si. Na duhmi cu kan tuahpiak ko lai,” tiah a ti.

Mi nu sinah thangthatnak bia a chimmi a si. Hi nu kong hi Khrihfabu a hmuh chung paoh cu ahmanh nih an philh bal lai lo. A zumhnak kha a thangthat i a halmi kha pek. “Bawipa, rak kan bom ko,” tiah zapi nih cun an ti ve ko lai. Kan dihlak in bomhnak cu kan herh ko. Khrifa kan si bantuk in vel tampi in kan herh, dawtnak tampi kan herh, nun thianhlimnak tampi kan herh, dinfelnak tampi kan herh. Hi bantuk te in thlacam ve hna u si. Phungchim ka thiam chinchin nak hnga le ka ziaza a that chinchinnak hnga, Amah Fapa ka lawh chin lengmang khawhnak hnga Pathian bomhnak ka herh. Zumhnak in thlacamnak nih Pathian thutdan he pehtlaihnak a kan ser piak i kan nunnak ah Pathian vel kha van in a hong luang.

Thinlung in Tahnak

Mah nu kha mi soal a si le si lo zong ka hngal lo, nain Bawipa nih a tahnak a theih piak ko. Atu tiang zongah soalpalhnak ah na ciah ve lio a si kho men, nain tah bu in, “Bawipa, rak ka bom ko,” tiah thinlung dihlak in na ti ah cun na thlacamnak cu an theih piak ko lai. Thinlung dihlak in thla kan cam lo caan a tam tuk tawn.

Nu le hna hi kong hi nan hngal ko u. Na fale nih aw phun hnih an ngei. Thil an in hal tikah thinlung

taktak in an in hal lo ahcun an halmi kha na let hna lo. A si nain thinlung taktak in an in hal ahcun a rannak in na leh ko hna.

Thinlung ngaihchiatnak he tahnak nih cun luatnak kha a chuahpi. Lengah lente aa celh liomi na fa nih, “Ka nu, ka nu, changreu ka duh,” tiah an ti i va chuak than colh sehlah. A rawl a tam taktak lo, ti kha na hngalh i na hei ruatrat lem lo. Nain ngakchia nih a lentecelhnak thilri hna a chiahta i na hni hna a hong in dawh i, “Ka nu, ka rawl a tam tuk,” a rak in ti ahcun a rawl a tam taktak ti kha na hngalh, a rannak in rawl kheng na lak i rawl na pek ko.

Vancung changreu kha duhnak thinlung taktak kan ngeih ah cun kan hmuh ko lai. Mah nu hi duhnak thinlung taktak a ngeimi a si caah a halmi kha a pek colh ko.

A caan ah cun na fa nih a chimmi kha na hawi le nih a sullam an hngal kho tawn lo, a si nain a nu nih cun tha te in a hngalh piak dih ko. Cu bantuk in kan thlacamnak kan thinlung bak a ra mi a si ahcun Pathian nih a kan hngalh piak ko. A tu hrawng cu thla zong ka cam kho bak lo, timi khi cu lih a si, kan duh tukmi thil a um ahcun kan cam khawh tuk ko. Dawhtuk le nal tuk in thlacam ruangah a kan thlacamnak a kan leh lai ti nak a si lo, lungthin phurit he thlacamnak he thlacammi cu cungah a kai ko. “Bawipa, rak ka bom ko,” hi Jetail nu nih a au tikah a thlacamnak aw Bawipa he pehtlaihnak hri a hei zuhl i thluachuahnak pek colh a si ko.

Na duh taktak ahcun thla cu na cam ko lai, thinlung duhnak cammi kha Pathian nih a duhmi a si i a leh colh ve fawn.

Ka Hmuh Lai Tiah Ruachannak

Thluachuahnak ka hmuh hrimhrim lai tiah i ruahchan ding a si fawn. Ralbawipa nih a salpa damter awakah Jesuh Khrih a sawm lio ah khan Bawipa sin i amah va kal awakah kaa tlak lo, tiah a ruah caah a hawipa kha a hei thlah(Luke 7:2-10). Bawipa kha ton awakah lamkaltu kha a hei thlah hna i, “*“Bawipa, na re i theih hlah. Nangmah nih, ‘Dam seh,’ hei ti law ka salpa cu a dam ko lai. Hi bantuk zumhnak a thawngmi hi dah ngai Israel mi hna lak hmanh ah ka hmu bal lo,”* tiah a ti. Hi ralbawipa zumhnak nih a khuaruah a harter ko, aa lung a ton tuk, cu caan bakte ah a sal pa cu a damter colh ko. Zumhnak nih damnak a si ter colh ko.

Cu bantuk thiamthiam in John 4:46-53 acozah rian a tuanmi bawi pakhat a fa a dam lo. Cu pa cu Bawipa Jesuh hmai ah a khup a bill i, “Bawipa, ka fa a thih hlanah rak ra ko,” tiah a nawl. Hi hna pa hnih duhnak le zumhnak kan hmuh, cu tikah an thlacamnak cu Bawipa nih a leh colh ko hna. A fapa zong cu a dam colh ve ko. Jesuh nih a zumhnak cu a upat.

Hi kong he pehtlai in Jesuh biachimmi i fian lo ding pakhat hmanh an um lo. Zumhnak a va hngatnak cu sermi thil hna si loin Sertu sinah ah a si, thilri ah si loin

thilri a sertu Kut kha a si, ti kan hngalh awk a si.

Jesuh nih cun, “Hihi philh hlah u: nan zumh i lung awtawm lo tein nan um ahcun, hi theipi kung cung i ka tuahmi hi nan tuah khawh ve lai; cu lawng hmanh si loin hi tlang hmanh hi, ‘I thial law rili chungah i paih,’ nan ti ahcun aa thial lai i aa paih ko lai. Nan zumh ahcun thlacamnak in nan halmi paoh kha nan hmuh lai,” a ti.”(Matthai 21:21-22)

-Condensed from Prevailing Prayer by D.L.Moody

A Biakamnak Hna Le Bawipa Bochannak

(Trusting The Lord And His Promises)

By Rich Carmicheal

A tutan A Rat Thannak Thawngtha nih kan ca chuahmi zumhnak kong deuh longte an si hna. Hi hi a biapi tukmi kong a si, “*Ahohmanh nih zumhnak loin Pathian lung ton khawh a si lo; zeicahtiah Pathian a fuhmi paohpaoh nih cun, Pathian cu a um i amah a kawlni cu laksawng a pek hna, ti kha an zumh awk a herh.*”(Hebru 11:6) Bawipa kan hngalhnak le kan pehtlainnak a biapi bikmi cu zumhnak a si ko, timi hi Cathian nih a kan cawnpiakmi a si tawn. Baibal hrilhfiyah a tialmi pa nih cun, zumhnak ah cu Pathian kong ah i biataknak, Amah kha tihzahnak,

Amah ah pumpeknak, a kan pekmi thawngtha bia he aa tlak in colcangh ding a si, tiah a ti. Phundang in kan chim ahcun zumhnak cun, “zumhnak cu mah pumpak te bak in Pathian bochannak le a biakamhmi hna bochannak hi a si.”

Amah Bawipa i bochannak in mah thazaang le thawnnak hna i bochan deuh hi minung sinak phung nih a rak chuahpi mi a si tawn. Bawipa kha na lung chung dihlak in i bochan law, Nangmah fimnak kha i rinh hlah, (Phungthluk 3:5), minung ruahnak he aa ralkahmi a si. Tahchunhnak ah, Gideon ralbawipa nih a ralkap 300 tiang van tlunter than dih cu a caah hngalh awk a har tukmi a si, zeicatiah raltuknak ahcun ralkap tampi a herh. Harsatnak ngan tukmi kan ton tikah Dietrich Bonhoeffer nih a sermon van la u si law:

“A nungmi Pathian nih minung mi hna thazaang thawnnak cu aa rinh lo, timi kan hlan lo, kan thazaang ngeihmi vialte kan chuah, bomhnak kan hal hna, kan ngeihmi zat kan tuaktan, kan rel than dih, kan tuaktan dih cikcek, raldoh le kham awkah kan i timlam. Zumhnak na ngei maw? Na ngeih ahcun na ralthuam hna kha chia hna, keimah cu na ralthuam ka si, na hriamnam hna kha chia hna, keimah hi na caah hriamnam ka si, keimah tu hi naa porhlawtpi dingmi ka si,” tiah a ti.

Pathian ruahnak cu kan ruahnak bantu a si lo, Pathian khua khannak cu kan khuakhannak bantu a si lo,(Isaiah 55:8) nih fiangte in a kan chimh ko. Amah bochan timi cu kan mah thazaang le fimnak hna i bochan bak ti lo khi a si. Amah kha i hngatchan, Amah thawnnak, Amah bia le biakamnak hna i bochan kha a si.

Sihmanh sehlah, Pathian bochannak hi theory le Kanaan bantu kin ning cang suai piak khawh a si lo. Pathian bochan timi cu amah Pathian sinak he hei nun thiam khi a si. Pathian a rak i langhnak bantu le Amah bia le biakamnak bantu kin nun kha a si ko. Zumhnak kan timi zong cu Amah nawlpekmi ngaih, daite in um ding a ti ahcun daih ko ding, tuan cang u, a ti ah cun tuan ding, intuar ding a ti caan intuar ding a si, hi vialte hi amah kehram naihte thlacamnak thawngin a si awk a si.

A Bia kha I Lak Ding

Baibal tuanbia chungah mi lianngan le thangthat aa hlawhmi vialte hna hi an mah ruahnak ah sullam a ngei lomi thil a si ko zongah Pathian kha an zumh i a Bia bantu kin a nungmi an si. Tinbaw kha sak awkah ralrin pek a si tikah Noah nih zumhnak in tinbaw kha a sak ko (Hebru 11:7).Pathian nih a auh i khawika lei ah hme ka kal lai ti hmanh a hngal lo nain Abraham nih aa thawh ko (ahme 8). Fa ngeih awkah minung lei kap in a si kho bak lo nain a biakamnak tlinter awkah Pathian nih cun khuaruahhar thil a tuah khawh ko, timi lunghniarnak ngei lo tein a zumh bak ko(Heb.11:17). Pathian nih hneksak a del tikah zumhnak in a fapa kha raithawinakah a pek ko. Moses nih zumhnak in Izip ram kha a kaltak, “*hmuh khawh lomi Pathian kha hmu seh law cu bang, a kir in a kir duh ti lo.*” (Heb.11:27) Falistin ralbawi pa Koliat kha ka kut ah a ka pek lai ti in Bawipa kha aa bochan in zumhnak bakin tlangval no te David nih a dir onh ko (1Samuel 17).

Zumhnak in Jeremiah nih Pathian nawl kha a ngaih i lo kha a cawk i a cawknak catlap kha vawlei bel chungah can saupi a chiah ko. A

sullam cu a mi hna kha sal an taannak ram in an rak kir than te lai inn lo hna, hmun le hma hna le mitsur dum hna kha an cawk thante lai nak kha Pathian biakam hmelchunhna a rak si (Jer.32:15). Kha lio caan ah khan an dirhmun cu ruahchan awk a rak um bak lo, nain Jeremiah nih Pathian thawnnak kha aa bochan i hi ti hin thla cam, *“Maw, Bawipa, Ngai hmanh, van le vawlei hna hi na thawnnak kut in na ser hna. Na caah a harmi thil pakhat hmanh a um lo,”* (ahme 17), tiah a ti.

Zumhnakin Ezara nih mi tampi kha Jerusalem a van kirpi than hna, ngakchia he an chawva le an sui le an ngun he, lampi ah an mah zohkhenh kilvennak ding caah siangpahrang sinah bomhna an va hal bak lo, nan in him bomte in an phak khawhna hnga Pathian sinah rawlulh in thla an rak cam (Ezara 8:21-23,31). Ezara nih zeitluk in Pathian aa bochan timi hi na mitthlam in na hei suai kho maw? Amah pumpak himbomnak ding ca longah si loin an dihlak himbomnak ding caah Bawipa kha aa bochan. Pathian nih a kan umpi ko, cun a kan kilven ko lai, timi kha a hngalh caah zeipaoh kha ningcangte a tuah ko.

Nehemiah cu Pathian mi hna an ngaihchiatnak le Jerusalem hauhrung pi a cimhna kong nih faktuk in a ngaih a chiatte ve i Bawipa biakam nak le a thawnnak lei ah a thinlung dihlak in aa mer. Pathian thawnnak, zumh awktlak a si nak le a zaangfahna a hngalh peng i, a mi hna nih Amah leiah an i mer ahcun saltannak in a kirpi than hna lainak biakamnak kha a philh lo (Neh.1). *“A thinlung chungte in a tih ngai,”* ve ko nain Jerusalem ah va kal i hauhrung hna va sak awkah Siangpahrang cu sinah a va kal. Harsatnak phun tampi a tong, mi nih an rak doh, nain heh

tiah thla a cam chih peng, tuah awkah Pathian nih a chiahmi rian kha tlamtlinh awkah Pathian kah aa ruahchih peng, aa bochan pen.

“Pathian Ka Zumh”

Adriatic rili cung i Lamkaltu Paul le khuatlawngmi hna thlichia le tilet fakpi nih rak den hnu bu in Rom khua leiah an kalnak kong kha van ruat ve hmanh. Thlichia le tilet nih fak tukin a den hna tikah khuatlawng pawl midang nih cun kan luat lai timi kha an zum kho ti lo. Nain nangmah nunnak le midang nunnak zong nan him dih ko lai tiah vanmi Paul cu an rak chimh (Lamkaltu 27:23-26). Cu tikah, *“Cucaah u le nau hna, nan lungdong hlah u. Zeicahthia a ka chimh bantukte cun a si ko lai tiah Pathian kha ka zumh. Tikulh pakhatkhat ah titlang ah a kan cheh te ko lai,”* tiah Paul nih thazaang a pek hna.

“Pathian ka zumh”- timi hi a biapi tukmi a si. Pathian nih an chimhmi kha na zum kho maw? A bia kha nan thinlung dihlak in na zum maw, na bochan maw? A bia bantuk in na nung maw, na tuah maw, a bia ning te in nun awkah na caah sullam ngei in na ruat maw? Pathian cu zumhnak long in a lungton khawh a si, amah aa bochanmi le aa ruahchanmi hna sinah cun zumh awktlak Pathian a sinak kha a langhter lengmang ko.

A Hlei in thazaang peknak

Kan thawngtha a reltu hna nan dihlak thazaang peknak ding caah Pathian nih a mi hna sinah biakamnak a pekmi hna kha tlawmpal ka van langhter. Amah kha na zum i na bochan ve bantuk te in hi biakamnak vialte hna hi na ca zongah an si ve. *“A biakamnak le Pathian kha hngak law a rak in ton ko lai,”* tiah D.L.Moody

nih a ti bantuk in zumh awktlak Pathian a si nak kha na sinah a langhter ve hrimhrim ko lai.

Hi bia zong hi na caah thathnemnak a ngeimi le thazaang an petu a si theu lai, ti ka zumh ko. *“Harsatnak na ton i nan dirhmun kongah na lungre a theih i, Pathian sinah dinfelnak kha na duh ahcun Amah kha thinlung dihlak in na bochan awk a si. A Fapa sinah va kal law, a biakammi hna kha va phuang law, na tha an chiatte hrimhrim lai lo. Pathian nih cun an bomh hrimhrim ko lai, luatnak lam kha an ser piak hrimhrim ko lai. Thinlung dihlak in amah kha naa bochan ahcun na caah van le vawlei kha an hon piak ko lai.*

A Sungloimi Pathian Biakam Hna

“Na thilri cu Bawipa sinah thum ta law amah nih an bawmh lai; mitha cu zeitikhmanh ah a sunghter bal lai lo.” (Salm 55:22)

“Bawipa, nangmah nih, an i tinhmi kha fek tein aa tlaih i nangmah an bochanmi cu, a tlingmi daihna kha na pek hna.” (Isaiah 26:3)

“Zeithil kong hmanh ah lungrethei in um hlah u. Thla nan camnak ah Bawipa cu nan herhmi kha hal u law nan hal tikah lunglawm tein hal zungzal u. Cun Pathian daihna, minung hngalhnak a lonhtu nih cun, Khrih Jesuh chungah nan lungthin le nan ruahna cu him tein a chiah lai.” (Filipi 4:6-7)

“Zeicahdah ka ngaih a chiat? Zeicahdah ka lungre a theih? Pathian cu kaa bochan than lai i ka Khamhtu le ka Pathian cu ka thangthat than lai.” (Salm 43:5)

“Na thin phang hlah, na sinah ka um ko. Keimah cu na Pathian ka si, zeihmanh tih hlah.” (Isaiah 41:10)

“Mihrut mi hna cung i a tlungmi launak ruangah khan na thin va phang hlah; mithalo cung i a tlungmi rawhrlnak ruang zongah khan na thin va phang hlah; Zeicahtiah Bawipa cu na hnangamnak a si lai i na ke cu aa aw h nakhnga lo amah nih an zohkhenh lai.” (Phungthluk 3:25-26)

“Ti thuk na tan tikah na sinah ka um lai, harnak na inmi nih an tei lai lo. Mei alh na tan tikah an kangh lai lo, harnak na inmi nih an hliam lai lo. Zeicahtiah keimah cu Bawipa na Pathian ka si, nangmah an khamhtu Israel Pathian thiang cu ka si.” (Isaiah 43:2-3).

“Harnak a phak tikah ka au u, kan khamh hna lai i nan ka thangthat lai,” a ti. (Salm 50:15)

“Cun Khrih Jesuh chungah zeizong vialte tlamtling tein a ngeimi ka Pathian nih nan herhmi vialte cu an pek hna lai.” (Filipi 4:19)

“Cucaah zeidang dang vialte nakin Pathian Pennak le zeidah tuah hna seh ti a kan duh timi kha biapi deuh in ruat u law thil dang vialte hna zong hi an pek thiamthiam ko hna lai.” (Mathai 6:33)

“Hal u law pek nan si lai; kaw l u law nan hmuh lai; king u law innka cu hunpiak nan si lai.” (Luke 11:9)

“Hi tluk i nan thalo ko na hin nan fale kha thil tha pek cu nan hngalh ahcun, vancung i a ummi nan Pa nih cun amah kha Thiang Thlarau a halmi cu zeitluk in dah a pek chinchin hna lai,”

(Luke 11:13) “Sihmanhsehlaw fimnak a baumi nan um ahcun, Pathian sinah thlacam seh law Pathian nih a pek ko lai; Pathian nih cun ahopaoh kha zaangfah ngai le siang ngaiin a pek ko hna.” (James 1:5)

“Pathian cu naih u law an naih ve hna lai..... Bawipa hmaiah toidor tein um u law amah nih an hlorh hna lai.” (Luke 4:8-10)

“Bawipa kha na lung chung dihlak in i bochan law, Nangmah fimnak kha i rinh hlah. Na kalnak lam kip ah amah kha hngal law Amah nih na lam kha a tluanter hna lai.” (Phungthluk 3:5-6)

“Sihmanhsehlaw Pathian sinah kan sualnak cu kan phuan hna ahcun, a dingmi le zumh awk tlakmi a si caah, a biakam kha let loin kan sualnak kha a kan ngaihthiam lai i kan palhna vialte kha a kan thianhpiak dihlak lai.” (1Jon.1:9)

“Tukforhnak nan cung i a tlungmi hi midang zong nih an in cio tawnmi an si ko. Pathian nih a biakamnak cu a zulh ko lai i nan in khawh leng tiangin tukforhnak cu nan cungah a tlunter lai lo. Tukforhnak nan in tikah in khawhnak thazang an pek hna lai i chuah khawhnak lam zong an serpiak hna lai.” (1Korin 10:13)

“Bawipa cu zumh awk tlak a si ko. An thawnter hna lai i Mithalo Pa sin khan him tein an umter ko hna lai.” (2Thesalon 3:3)

“Cucaah cun, nan chungah hi rian tha a thawktu Pathian nih, Khrih Jesuh Ni ah hi rian cu a lim tiangin, a tuan zungzal lai.” (Filipi 1:6)

Lunglawmhnak

Bawipa Jesuh le Thiang Thlarau bomhchanhnak thawng in A Rat Thannak Thawngtha kan chuah than khawh caah Bawipa min thangthat si ko seh.

Hi tlukin thawngtha biatak kan pumpak nunnak ah kan i nunpi i thluachuahnak tapi kan hmuh khawhnak ding a simi Pathian bia nung hi an sungloi tuk hringhran.

Baibal ca caang cheukhat te te cu Lai Baibal Thiang ning in si loin Mirang Baibal ning in kan lakmi a um len.

Hi thawngtha bia hna nan relnak thawngin thlarau thazaang nan i lak ahcun tette khannak ca hna nan kan kuat ahcun kan i lawm tuk lai.

Hi thawngtha hi Kawl holh le Hakha Chin, Lai holh in kan chuah hna. Thla fatin chuah ding a si lai caah thlacamnak le holh lehnak in na kan bomh khawh ahcun kan i lawm tuk lai.

Kawl holh le Lai holh in a cauk in kan chuahmi nangmah ca siseh, na hawi le hna le Khrihfa caah cah khawh kan si.

Ca reltu nan dihlak cung thlarau thluachuahnak um ko seh.

Rev.Run Lian

P.O.Box 1349

**31/217 Pyidaungsu street,
Ward(2), Shwepyithar, Yangon
Myanmar**

Email: gracerunlian@gmail.com

Tel:+95 9452112354